

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYISZER:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. íde küldendőnk
a kéziratok.)

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendőnk
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Tömörülés.

Október 10-én a törvényhatósági bizottsági tagok egy tekintélyes csoportja gyűlt össze a városháza nagy termében azon célból, hogy Debreczen sz. kir. város jövője fejlődésének ügyében tömörüljön. És mivel ezek a városatyák a politikát teljesen ki akarják zárni a közgyűlési teremből, nem is volt semmiféle pártszínezete az összejövetelnek, mert minden pártbelit láttunk az értekezleten, melyet Márk Endre, Szilágyi Imre, Jánosi Zoltán és Bacsó Dezső dr. irtak alá. Az összehívók nevében Márk Endre nyitotta meg az ülést, felkérvén Peczkó Ernő dr.-t a jegyzőkönyv vezetésére.

Márk Endre megnyitó beszédében elmondta tárgyilagosan, hogy más anyagi és szellemi erőre nézve kisebb városok tulszárnyalják Debreczen-t a modern haladás terén. Ennek oka szembeszökő és éppen azért, mivel a bajok torrását ismerjük, segíthetünk egyesült erővel a bajokon, Mindnyájan tapasztaljuk — mondja Márk Endre, — hogy a városi tanács a legszebb és legéletrevalóbb javaslatokat készítette elő, minden igyekezetét a város nagyságának, jólétének, fejlődésének és haladásának előmozdítására fordítja, de a folytonos halasztási indítványok, melyek egyesek cselekvésében gombamódra teremnek, ellentállanak a kivitelenek és a legszebb, legnemesebb és leghasznosabb ügyek betetőzését késleltetik. Ugy látszik, hogy a kerékkötők, munkáját megsokalta a bizottsági tagok melyekben gondolkozó rész és nem régen állást foglalt a maradi törekvésekkel szemben. Nyíltan ellentállott a halasztási törekvéseknek és a szervezeti szabályzat és fizetésemelés tárgyalása alkalmával összetartó erejével legyőzte a klikk-uralmat. Az ébredés ezen jele és a küzdelem diadala most már arra intsen minden városunk javát, közérdekeit előmozdítani kívánó embert, hogy folytassa a haladást célzó munkát minden vonalon. Előtűnt van a költségvetés tárgyalása és később a tisztújítás kérdése, tömörölnünk kell tehát igazaink védelmére és elbuktatására azon törekvéseknek, melyek retrograd irányban akarják ve-

zetni a város ügyeit. A tisztító, megifjító és pezsgő munkához nem kell semmiféle szervezet, pártalakítás, csakis a modern haladás törekvésében egyesülni kívánó akarat. A város javát akarja ez a gyülekezet, menten minden önös érdekektől. Épen azért javasolja, hogy szervezzenek egy 25 tagú küldöttséget, mely az ügyeket előkészíti és azokat a Debreczen fejlesztését célzó bizottsági tagok elé terjeszti a közgyűlések előtt. Az intéző bizottság tagjaival ajánlják az összegyűlteket: Márk Endrét, Degenfeld József grófot, Szilágyi Imrét, Jánosi Zoltánt, Bacsó Dezső dr.-t, Kenézy Gyula dr.-t, Balkányi Miklós dr.-t, Tóth Kálmán dr.-t, Zellinger Edét, Schwarcz Vilmost, Fejér Ferenc dr.-t, Révi Nándor dr.-t, Peczkó Ernő dr.-t, Poroszlay Lászlót, Tóth Istvánt, Bruckner Ernő dr.-t, Muraközy Lászlót, Horváth Mártont, Komlóssy Dezsőt, Jósza Vincét, Zöld Mihályt és Freund Jenő dr.-t.

Megalakulván ekként a város fejlődését előmozdítani akaró gyülekezet, az értekezlet Márk Endre éltetésével véget ért.

Legtöbb adófizetők figyelmébe.

Debreczen szabad királyi város igazoló választmánya által városunk legtöbb adófizető választmánya által városunk legtöbb adófizető bizottsági tagjainak 1909. évre szóló névjegyzéke egybeállítván, ezen névjegyzéket az 1886. évi XXI. t.-c. 28 ik §-ának rendelkezéséhez képest alólírott naptól kezdődőleg 15 napi közzemlére kitétettem. Erről az érdekelteket annak megemlézésével értesítem, hogy a névjegyzék a városi főjegyző hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt (dél előtt 8—1 óráig) megtekinthetők s az az ellen irányuló észrevételek vagy írásbeli felelkezések a közzemlére kitételideje alatt ugyanott beadhatók, Debreczen, 1908. október 13. Kovács József s. k. polgármester.

Magyar birtokviszonyok és birtokrendezések a multban és jelenben.

(Irtá és a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület 1908. évi okt. hó 4-én tartott vándorgyűlésen felolvasta: *Sad hely Ferenc.*)

A gazdasági élet tápláló forrásai: a földmívelés, az ipar és kereskedelem. Ezek együtt alkotnak egy egészet, egyiknek fejlődése a másik fogyasztó képességétől függ.

Azok az államok, hol mind a három gazdasági erőforrás, avagy csak a két utóbbi is megtalálható: gazdagok; míg a pusztán földmivelő államok nem abszolút, hanem negatív értelemben szegények.

Hazánkat a tudomány a földmivelő államok közé sorozza, mert egyedüli termőforrásának, mezőgazdaságának csak nyerstermekével vesz részt a világpiacon, pedig abban a kedvező helyzetben van, hogy a legideálisabb állapotot is könnyen elérhetné, t. i. azt, hogy mind a három forrásból mérithetne; abban a kivételes és szerencsés helyzetben van, hogy nem kellene rászorulnia senkire, sem akkor, ha eladni, sem akkor, ha venni akar, mert van bőven mindene hozzá. Csak egy hiányzik: a gazdasági összhang! Ez azonban nem kevesebbet, mint fejlődő ipart, virágzó kereskedelmet jelent. Mindezeknek azonban, sajnos! még csak felismeréséig jutottunk el, de csak rövid idő óta, mióta a közszellem a régen óhajtott gazdasági irányban terelődött.

Örömmel konstatalom, hogy malom-, cukor-, szesziparunk már van, sőt oly nagyra fejlődött, hogy ezekben a kerekvilágon első helyen állunk. De hát ez még roppant kevés. Különben had beszéljenek a számok.

Legutóbbi statisztikánk 4 milliónál több mezőgazdasággal foglalkozó munkással szemben kereszámában csak 800,000 ipari munkást mutatott ki. Ehez nem kell több magyarázás. Kereskedelmünk iparunknál is gyengébb, főleg a belföldi szükségletek kielégítésére szorítkozik.

Innen van, hogy pénz dolgában ma is ott vagyunk, ahol ezelőtt 80 évvel, midőn az egyik követ így fakadt ki az országgyűlésen: az ut, melyen a pénz bejön az országba: keskeny, de amelyen kimegy: az igen széles.

Egyetlen termőforrásunk, egyedüli nemzeti értékünk tehát egymaga a föld. — Ez azonban oly drága tulajdonunk, mely nem csupán gazdasági, de erkölcsi értékük is lévén, minden földbirtok egy darabja a hazának. A földbirtok szolgál alapul az állami és társadalmi alakulásnak és berendezkedésünknek s ez képezi ma is a nemzeti vagyont, amely telkekre, a földbe van fektetve.

Országunk lakosságát ösdiók óta a földmivelés foglalkoztatja. Gazdasági életünknek ez a legfontosabb ágazata. Ezer év tapasztalatai bizonyítják, hogy ez a foglalkozás felel meg leginkább természetének, hajlamainak, vágyainak, miért is kezdettől fogva a földbe és a földön élő jóságba fektette s fekteti ma is nagy előszeretettel vagyonát. Sőt éppen nem ritka eset, hogy az, aki iparral, kereskedelemmel vagyonot szerzett, utóbb is vagyonát a földbe fekteti, földet vásárol és földesurrá lesz, mert hát öröklött hagyományaink különös szeretettel a földmiveléshez vonzanak. Ebben rejlik magyarázata a régi előítéletnek, mely csak a nemes földbirtokost tartotta valóságos urnak s hogy ma is a földbirtok részesül a legnagyobb becsben.

Már kezdetben a földbirtok bírása választotta szét a társadalmat hódítókra s hódítottakra és ezen elkülönzés teremtette meg az uralkodó és szolgálósztyált. Előbbiek voltak a föld urai, utóbbiak a föld munkásai. S majdnem egy évezreden át a földbirtok megszállása, a föld használatába való részesedés befolyá-

solta nemzetünk sorsát. A földbirtok viszonyaiban beállott változások idézték elő a legményebbre ható eseményeket.

Már az előadottakból is kitűnik, hogy a felvilágosításom tárgya nem egy, hanem több szak körébe vág. Részben történeti és jogi, részben technikai és gazdasági vonatkozású és jelentőségu, minél fogva a sajátos dolgok érdekes és értékes anyaga egy szűk keretbe illesztett értekezésben már sokoldalúságánál fogva sem ölelhető fel. Ennélfogva hitelt érdemlő kulforrásokból merítve csakak vázrajzát kívánom adni a magyar birtokviszonyok alakulásának és a birtokrendezések fejlődésének.

Az érdekes, de terjedelménél fogva lapunk szűk keretét meghaladó tanulmányokból csupán Debreczen birtokviszonyaira vonatkozó részét adjuk:

A régi birtokviszonyokra és gazdálkodásra Debreczen nyújtja a legbővebb és legértelmesebb anyagot, épp ezért egy kis kitéréssel kiemelem, mint a földközösségnek érdekes példáját is. Nevezetesen az urbáriság rendezése előtt a jobbágybirtokon, sőt több helyütt a köznemesek birtokain is, a földközösség uralkodott, ahol a belső telen kívül más egyéni tulajdont nem ismertek, hanem közösen használták a határt. Előrebocsátom, hogy a földközösségre vonatkozó anyagnak lényeges gazdágítását Tagányi Károly országos levéltárnoknak, hazai tudósítónknak köszönhetjük.

Az ősi földközösségnek tudományos színvonalon való eddigi tárgyalása, méltatása és megvitatása oly temérdek anyagot hozott felszínre, hogy a földközösségnek egész szovalma támadt s a hiteles adatoknak bősége kétségtelen bizonyítja, hogy hazánkban is a földközösség szélesen, Debreczenben pedig egész a közel jelenig el van terjedve. Nem lenne érdemtelen tehát ezt is egy pár konkrét adattal kézzelfoghatóvá tenni.

De mielőtt ezt tennem, kötelességszerűen megjegyezni kívánom, hogy Debreczen vonatkozólag az adatokat Zoltai Lajos ur, a városi muzeum derek öre és Debreczen város gazdasági történetének és régészetiének egyik szorgalmas és jeles buvára szolgáltatta.

Debreczen nagy hatása részben Bihar, részben Szabolcs vármegyékben fektűt, mielőtt 1876-ban Hujdu vármegye létesült. A város 1693 előtt földesuri hatóság alatt állott ugyan, de urbéri szolgáltatokat soha sem teljesített.

Debreczenben 1774-ig a belteleken és szőlőskerteken kívül más magánjogi természetű birtok nem volt. A roppant kiterjedésű határban a szántóföldeket, a kaszálókat, legelőket és erdőket, valamint az ezeken gyakorolható mindennemű királyi kisebb haszonvételeket, a vagyonközösség alapján, a város polgárai használták. A régi városi jog szerint minden beltelek után elegendő mennyiségű szántóföld járt. Egy 1588. évi statutum szerint „aki szántani akar, először többet egy holdnál fel ne foghasson, ha egészen felszántja, úgy foghat fel másik holdat“. A ház után való földek minimális területe a XVIII. század derekánál még a XVIII. század első felében is egynyalas, vagyis 5 és fél katasztrális hold volt. Ez a terület az adómentessége arányában emelkedett, de négy nyilasnál többet senki sem kaphatott.

Elvi jelentőségű határozat.

Végkielégítésben részesült, de később újra alkalmazott tisztviselőnek előbbi szolgálata a magasabb összegű személyi pótlékra igényt adó szolgálati idő számításánál figyelembe nem vehető.

A m. kir. közigazgatási bíróság 1908. évi 170. számú határozata. A közigazgatási bíróság Sz. Lajos kir. törvényszéki aljegyzőnek személyi pótléka ügyében az 1907. évi 7708. szám alatt kelt igazságügyminiszteri határozat ellen benyújtott panaszát 1908. évi március hó 10. napján tartott nyilvános ülésében az 1896. évi XXVI. t.-cz. 83. §-a alapján vizsgálat alá vevén, következőleg ítélte: A m. kir. közigazgatási bíróság a panasznak helyt nem ad. Indokok: A panaszló mint a b—i kir. ítélőtábla területére kinevezett segélydíjas joggyakornok 1898. évi november hó 27. napján tette le a hivatali esküt, majd 1899. év október hó 3. napján a gy—i kir. járásbírószághoz aljegyzővé nevezetett ki, szolgálatképtelensége folytán pedig az 1904. évi december hó 16. napján 13,942. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelettel 6 évi 1 hónapi és 4 napi beszámítható szolgálati ideje után végkielégítésben részesítettet. Utóbb az 1907. évi május hó 24. napján 6557. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelettel a k—i kir. törvényszékhez újból aljegyzővé kinevezetve és e minőségben a hivatali esküt 1907. év június hó 12. napján letéve. 1200 K évi fizetése és 200 K személyi pótléka ugyanazon év és hó 16. napjától folyósítalott. Nevezett aljegyző ezzel szemben azt vitatja, hogy miután már előbbi alkalmaztatása idejében 1600 K fizetés jellegű illetményt élvezett, továbbá miután lényegileg nem új kinevezésről, de újból való alkalmazásról lehet csak szó, az 1906. évi 4600—M. E. számú miniszteriumi rendelet 29. §-ának alkalmazásával évi 1600 K fizetés jellegű illetményre annnyal inkább igényt tart, mert a pénzügyi szolgálati szabályok 326. §-a szerint a végkielégített, de később újra alkalmazott tisztviselőnek előbbi szolgálata szabályszerű elbánás alkalmával beszámítandó és mert ezen bíróság közigazgatási osztályának 12. számú döntvénye indoklásában kimondotta, hogy a végkielégítés az ellátás fermészétével és jellegével bir és annak ugyanaz a rendeltetése, mint az ideiglenes nyugdíjnak. Ennek az érvelésnek azonban nincs kellő alapja. Mert igaz ugyan, hogy a pénzügyi szolgálati szabályok 326. §-a és az idézett bíróság döntvénye indoklása az említett kijelentéseket tartalmazták. Azonban eltekintve attól, hogy a közigazgatási bíróság idézett döntvényének indoklása világosan kifejti, hogy a végkielégítésnek ellátás jellegét és rendeltetését mily vonatkozásban érti és hogy ezen döntvény indoklása azt is kimondja, hogy a végkielégítés által a férj vagy atya igénye megszűnik, kétségtelen, hogy ugy a szolgálati szabályokban, mint a bíróság döntvényében kifejezésre juttatott jogelvek kifejezetten csak az azok által érintett nyugdíjazási esetekre vonatkoznak. A jelen esetben azonban nem a nyugdíj alapjául szolgáló szolgálati idő megállapításáról van szó, hanem oly

illetmény megállapításáról, melyre nézve jogforrásul csak az e részben érvényben levő 1906. évi 4600—M. E. számú miniszteriumi rendelet határozmányai szolgálhatnak, mivel az 1904. évi l. t.-c. a kormányt hatalmazta fel a személyi pótlékok engedélyezési módozatainak megállapítására. — Ezen rendeletnek a panaszló által felhívott 29. szakasza azonban kimondja, hogy az ideiglenes nyugalmazásban töltött idő, a magasabb összegű személyi pótlékra igényt adó szolgálati idő számításánál megszakítást nem képez s ennél fogva az ideiglenes nyugdíjazást megelőzőleg és az azt követőleg ugyanabban a fizetési osztályban eltöltött szolgálati idő együtt számítandó, míg a végkielégített alkalmazottakra nézve hasonló intézkedést a miniszteriumi rendelet nem tartalmazván, azokra az említett intézkedés a joghasonlósággal elvének alkalmazásával sem terjeszthető ki. Erre való tekintettel a panasznak helyt adni nem lehetett.

Hírek.

— Személyi hírek. Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Magoss György dr. tisztifőügyész és Roncsik Lajos főszámvevő a város képviselőtében részt vettek a Rudolf trónörökös szobrának leleplezési ünnepélyén. Oláh Károly tanácsnok pedig a Múzeumok és Könyvtárak Szombathelyen tartott közgyűlésében képviselte a városi múzeumot.

— Tóth József halála. Az ósrégi kollégium egyik tudós tanára: Tóth József hunyt el október 10-én. Egész élete szakadatlan munkában telt el és mikor nyugalmazták, akkor sem pihent, hanem egyháza szolgálatában dolgozott fáradhatlanul élte utolsó pillanatáig. Vasárnap délután temették el a 86 éves érdemes férfit a nagy közönség részvételével. Dicsőfi József lelkes gyönyörű imát mondott a megboldogult felett, a temetőben pedig, a megnyílt sárnál Csiky Lajos akadémiai tanár emlékezett meg fenkölt szavakban érdemeiről. Nyugodjék békével és emlékezetét őrizze meg ezer és ezer tanítványának hálás kegyelele.

— Uj doctor juris. Tóth Emil, Tóth Béla gyógyszerész szép készülségű fia, a debreczeni társadalmi élet egyik kedves és művelt tagja, a kolozsvári egyetemen a héten szép sikerrel jogtudorrá avattatott.

— Meghívó. A hajdúvármegyei tankerületi tanítók általános egyesülete, a Gönczy-egylet folyó hónap 23-ikén, délelőtt fél tíz órakor Bőszörmény város fővárosának dísztermében tartja meg XVI-ik rendes és II-ik vándorgyűlést.

— Felolvasó-esték a főiskolában. A főiskolai ifjuság által évenként rendezeteni szokott felolvasó-estéket október hó 24-én kezdik meg. Az esték, melyek a művelt közönségnek oly sok szellemi élvezetet szereztek, bizonyára az idén is látogatottak lesznek.

— A házadó kivételése. Az 1908. évi házadó kivételési lajstromok teljesen elkészültek és a városi adóügyosztálynál október 12—20. napján köz-

szemlére vannak kitéve. Az adóügyosztály erről oly felhívással értesíti a háztulajdonosokat, hogy a lajstromokat a hivatalos órák alatt a jelzett helyen megtekinthetik és esetleges felszólalásaikat 15 napon át bejelenthetik.

— **Új szaklap.** *A Műhely és Üzlet* címen új ipari és kereskedelmi szaklap jelent meg a Rácz Lajos dr. kamarai segédtitkár szerkesztésében. A lap első számába Szávay Gyula titkár irt ajánló sorokat, szépen mutatva be és szellemesen a műhely és üzlet szoros viszonyát.

— **A műpártoló egyesület** november 22. és december 6-ika közt képkiallítást rendez.

— **A kereskedelmi iskola jubileumi ünnepe** sze holnap lesz városunkban. A szép ünnepség lefolyásáról lapunk legközelebbi számában megfogunk emlíkezni.

— **Félaru vasuti jegyek.** A magyar királyi államvasutak igazgatósága a következő hirdetést teszi közzé: Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok félaru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványai a jövő 1909-ik évre leendő érvényesítés végett a magyar kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest. VI. ker., Andrásy-ut 73. sz.) már folyó évi október hó 15-étől kezdve beküldendőek, legkésőbb azonban december hó 31-éig okvetlenül beküldendőek. Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a folyó évben arcképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban ily igazolványt maguk részére szerezni kívánának, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérelmezniök. Különösen figyelmeztetjük és az újak kiállításáért járó I korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekben rovandó le. A postabélyegek a betérjesztendő postabélyegre kezelési illeték fejében nem ragasztatik fel. Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek azt, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek.

— **A színház világitása.** A városi színházba bevezették a villamos világitást. Az igazgató azonban azon nézelen van, hogy őt a szerződés nem kötelezi villam-, csak gőzvilágításra és az előbbi különbözetének fedezésének nem vállalja. A tanács az ügy békés elintézésével megbizta Oláh Károly tanácsnokot, aki a tárgyalások eredményét eldöntés végett atanáchoz fogja terjeszteni.

— **Kiss Áron dr. halála.** Kiss Áron dr. Kiss Áron volt püspök fia, udvari tanácsos, nyugalmazott pedagógiai igazgató csntörtökön 63 éves korában elhunyt. Mintegy két héttel előbb betegeskedni kezdett, családja azonban azt hitte, hogy ez csak muló baj. Az elhunyt egy emberöltőn keresztül nagy és áldásos pedagógiai munkásságot fejtett ki és a népnevelési mozgalmakban nagy szerepet játszott. Mintegy negyven pedagógiai munkát irt. Munkásságát a Felső is méltányolta, amennyiben előbb királyi, majd nyugalomba vonulása alkalmával udvari tanácsosnak nevezte ki. Temelése folyó hó 16-án nagy közönség őszinte részvéte mellett ment végre.

— **Győr város panasza a belügyminiszter ellen.** Érdekes elvi kérdésben döntött legutóbb a közigazgatási bíróság, azt a panaszt tárgyalva, amelyet Győr város törvényhatósági bizottsága tett az önkormányzati jog megsértése címén a belügyminiszter ellen. Győr városa helyhatósági állatorvosi állást szervezett s a szervezési szabályrendeletbe úgy iktatta be ezt az állást, hogy

választás után a törvényhatósági bizottság tölti be. A belügyminiszter azzal a változtatással hagyta jóvá a határozatot, hogy a helyhatósági állatorvost nem a közgyűlés választja, hanem a főispán nevezi ki s a miniszter ehhez a változtatáshoz a város újabb fölterjesztésével szemben is ragaszkodott. Erre a város törvényhatósági bizottsága az Andrassy-féle garanciális törvény alapján panaszt tett a belügyminiszter ellen a közigazgatási bíróságnál, azzal vádolva, hogy hatáskörét túllépve, megcsönkította a város önkormányzati, illetve választási jogát. A közigazgatási bíróság Wlassics Gyula elnöklésével és Gozony László előadásában a minap tárgyalta ezt az ügyet s ítéletével Győr város panaszát elutasította. Az ítélet megokolása megállapítja, hogy a helyhatósági állatorvos a törvény értelmében a város tisztviselői létszámába tartozik, 1886. évi XXI. törvénycikk 80. szakasza pedig világosan megszabja, hogy a törvényhatósági állatorvost a főispán nevezi ki. Az 1900. évi XVII. törvénycikk ezt a szakaszt nem tette érvényen kívül, hanem csupán az állással járó hatáskört módosította, s így a belügyminiszter határozata nem sértette meg a város önkormányzati hatáskörét.

— **A flanel utóak elnevezése.** Fiume város képviselőtestülete már régebben bizottságot küldött ki, melynek feladatává tette, hogy a város tereinék és utcáinak új elnevezéseket adjon. A bizottság azt az iránlyvet követte munkájában, hogy az elnevezésekben a város olasz és magyar jellege jusson kifejezésre. Így a város főterét ezental Dante-térnek fogják hívni, a legfőbb utcának Deák Ferenc-korzó lesz a neve. Az Andrassy-utca a Kossuth Lajos-utca nevet kapja, de az Andrassy név megmarad a régi Andrassy-ter elnevezésben. Türr István, Petőfi Sándor és Munkácsy Mihály is új utcákat kapnak. Ezenkívül magyar nevet viselnek már a Szapáry rakodópart, a Zichy moló, a Dániel Ernő moló, a Baross kikötő és a Baross moló és a Bathhány rakodópart.

— **Ojtóanyag termelése — állami kezelésben.** A ragadós állatbetegségek leküzdésére irányuló törekvés az ország állat állományának fenntartása szempontjából felette fontos és szükséges. A földmívelési kormány évek óta nagy gondot fordít a ragadós állatbetegségek elleni védekezésre s hogy ezt a védekezést még hathatósabbá tegye, az ojtóanyag termelését állami kezelésbe akarja venni. Ezáltal az ojtóanyag-termelés iránt növekedik a bizalom s feltehető az is, hogy az állami kezelésben előállított ojtóanyag ára olcsóbb lesz. A földmívelésügyi miniszter különösen a lépfene, sertegő úszók és sertésorbánc elleni ojtóanyag termelését akarja állami kezelésbe venni s e célból 200.000 koronát kíván fordítani az állami védőjtóanyag termelő intézet tevékenységének kiterjesztésére. De ezenkívül egy új ojtóanyag termelő intézet építését is tervezik, amelynek költségei 215.000 koronára rúgnak. Ennek az új intézetnek felállítására azért szükséges, mert az ojtóanyag termelésével megbízott bakteriologiai intézet jelenlegi helyisége az ojtóanyag termelés nagyobb arányú felkarolására elegenden, természet pedig az ojtóanyag előállítására, kipróbálására, nagyobb számú kísérleti állatok elhelyezésére is kellenek helyiségek. Az új intézet az állami bakteriologiai intézet telkén fog felépülni.